

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 601/2023-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudíša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpenej Mgr. Michalom Kurnotom, advokátom, Páľovská 5, Žaškov, proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 126/2021 z 30. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 25. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 126/2021-387 z 30. mája 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Sťažovateľka zároveň žiada, aby ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a priznal jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne žalobou z 8. novembra 2019 domáhala na Okresnom súde Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti špecifikovanej v žalobe, tvrdiac, že zmluva, ktorou previedla vlastnícke právo k danej nehnuteľnosti, mala byť podpísaná pod nátlakom. Zároveň tvrdila, že zúčastnené osoby uzatvorením zmluvy nesledovali prevod vlastníckeho práva, ale zriadenie tzv. prepadnutého zálohu. Okresný súd rozsudkom č. k. 22 C 59/2019 z 2. júna 2021 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka nesúhlasí s výsledkom súdneho konania a so zamietnutím jej žaloby, pričom ťažisko jej právnej argumentácie spočíva v spochybňovaní súdom vykonaného dokazovania. Podľa názoru sťažovateľky súdy nevzali do úvahy rozdielnosť výpovedí svedkov a následne sa s danou skutočnosťou nevysporiadali a dostatočným spôsobom neodôvodnili, prečo z protikladných výpovedí dvoch svedkov akceptovali iba jednu svedeckú výpoveď. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti detailne popisuje obsah svedeckých výpovedí vykonaných pred okresným súdom. Podstata protichodnosti má spočívať v tom, že podľa názoru sťažovateľky nie je možné, aby bola súčasne pravdivá svedecká výpoveď svedka [REDAKOVANÉ] a svedkyne [REDAKOVANÉ] v časti týkajúcej sa prítomnosti svedka [REDAKOVANÉ] pri podpise zmluvy. Podľa názoru sťažovateľky boli súdy povinné posúdiť, či dejová postupnosť rozhodujúcich skutočností, ako ju opísal svedok [REDAKOVANÉ], je reálne možná, resp. či je aspoň pravdepodobná a logická. Zároveň boli povinné posúdiť, prečo sa daná svedecká výpoveď líši od výpovede svedkyne [REDAKOVANÉ]. Napriek danej skutočnosti súdy prebrali obsah svedeckej výpovede svedka [REDAKOVANÉ] a s daným rozporom sa nevysporiadali.

4. Podľa názoru sťažovateľky súdy absolútne prebrali obsah výpovede svedka [REDAKOVANÉ] o nevykonávaní nátlaku bez toho, že by ním udávaný príbeh akokoľvek konfrontovali s inými výpoveďami. Je priam neuveriteľné, že medzi vypovedajúcimi bol rozpor v tom, či sa určitá osoba nachádzala na nejakom mieste, a súd si nevyžiadal kamerový záznam z daného miesta z dôvodu, že to nesúvisí so sporom. Táto otázka je pre rozhodnutie súdu kľúčová. Nadväzujúc na uvedené, sťažovateľka uvádza, že súdy nepostupovali správne pri hodnotení dôkazov a zároveň svoje rozhodnutie dostatočne nevysvetlili v odôvodnení svojich rozsudkov. Taktiež si z vykonaných dôkazov vybrali iba niektoré, ktoré následne nepodrobili kritike. K veci sa teda postavili tak, ako keby medzi výpoveďami neboli žiadne rozdiely.

5. Sťažovateľka spochybňuje aj skutkový záver súdu týkajúci sa toho, či skutočnou vôľou strán sporu bolo vykonať prevod nehnuteľnosti alebo iba nedovoleným spôsobom obísť zákon a zriadiť k majetku žalobkyne tzv. prepadný záloh. Nadväzujúc na uvedené, v podstatnom konštatuje, že odôvodnenie okresného súdu, ako aj krajského súdu v konkrétnostiach prípadu nedáva žiadny zmysel a ide proti jednoznačne vyjadrenému vnútornému postoju žalovanej a jej zástupcu, ktorý zmluvu pripravoval. Podľa sťažovateľky sa v súdnom konaní objavili nahrávky, v ktorých samotné zúčastnené osoby konštatovali, že ich cieľom bolo nedovoleným spôsobom obísť zákon, a preto je v rozpore s ústavou, ak súd ustáli skutkový stav v zjavnom, úplnom a neracionálnom rozpore s vykonanými dôkazmi a vyjadreniami samotných zainteresovaných osôb na podpise zmluvy.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý je podľa sťažovateľky založený na nesprávne vyhodnotenom dokazovaní. Sťažovateľka je toho názoru, že všeobecné súdy neprihliadli na obsah protichodných svedeckých výpovedí a s danou skutočnosťou sa následne vo svojich rozhodnutiach dostatočne nevysporiadali. Zároveň mali nesprávne vyhodnotiť dôkazy

týkajúce sa skutočnej vôle zúčastnených osôb pri uzatváraní zmluvy a svoje právne závery nedostatočne odôvodniť.

7. Priamo z textu čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Ochrana ústavnosti nie je výlučnou úlohou ústavného súdu, ale všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu vymedzená ústavou mu neumožňuje, aby nahrádzal rozhodovaciu činnosť (právomoc) všeobecných súdov, ak je založená zákonom alebo na základe zákona. Ústavný súd môže uplatniť svoju právomoc až vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nedisponuje inými možnosťami účinnej ochrany svojich práv. Ústava ani zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nepripúšťajú sťažovateľovi právo voľby medzi ústavnými orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd. Naopak, z čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ pred tým, ako požiada o ochranu ústavný súd, musí vyčerpať všetky (iné) dostupné a účinné prostriedky ochrany svojich práv.

8. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje na účinnú ochranu jeho základných práv a slobôd a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných (procesných) predpisov, je jednou z podmienok prípustnosti ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda aj podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom [§ 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde]. V prípade nesplnenia tejto podmienky platí, že ústavný súd na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietne ústavnú sťažnosť ako neprípustnú. Výnimkou z tohto pravidla je situácia, keď sťažovateľ preukáže, že právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Dôkazné bremeno pri preukazovaní dôvodov hodných osobitného zreteľa spočíva na sťažovateľovi.

9. Účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd na účely § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je taký, ktorý je potenciálne spôsobilý sťažovateľovi privodiť zmenu jeho právneho postavenia a zároveň mu ponúka šancu na úspech v konaní. Privodenie zmeny sťažovateľa je determinované tým, že orgán verejnej moci, ktorý rozhoduje o právnom prostriedku, má právomoc rozhodnutie či iný zásah do práva alebo slobody zrušiť alebo zmeniť a zároveň odstrániť protiústavný alebo protizákonný stav. Rozhodnutie tohto orgánu musí byť záväzné pre porušovateľa (IV. ÚS 82/2020). Všetky tieto parametre spĺňa v podmienkach posudzovanej veci dovolanie podľa § 419 a nasl. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sporovej strane poskytuje možnosť ochrany práv pred takým procesným postupom súdu, v ktorom sa prejavili dôvody zmätočnosti konania, resp. pred nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom. Dovolanie je dostupný a účinný prostriedok nápravy spôsobilý priaznivo ovplyvniť postavenie sťažovateľa, a to buď v podobe kasačného rozhodnutia o zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1 CSP), alebo v podobe jeho revízie (§ 449 ods. 3 CSP).

10. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že argumentácia spočívajúca v tvrdených procesných deficitoch v procese dokazovania, v dôsledku ktorých malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces, je subsumovateľná pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP (z recentných rozhodnutí napr. IV. ÚS 373/2020). Ústavný súd v tomto prípade považuje za potrebné zdôrazniť, že síce otázka posúdenia, či sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), nie do právomoci ústavného súdu, čo však zároveň nevyklučuje, že ústavne konformné posúdenie vlastnej právomoci najvyšším súdom je ústavným súdom následne preskúmateľné v konaní o ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 559/2018).

11. Vzhľadom na to, že sťažovateľka sa priamo obrátila na ústavný súd bez toho, aby rozhodnutiu ústavného súdu predchádzalo dovolacie konanie, a sťažovateľka danú skutočnosť ústavnému súdu ústavne akceptovateľným spôsobom neozrejmila, ústavný súd uvádza, že sťažovateľka nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej priznáva zákon na ochranu jej práv, a nepreukázala, že sa tak stalo z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd meritórne nezaoberal podanou ústavnou sťažnosťou, ale túto pri predbežnom prerokovaní podľa zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú (predčasne podanú) podľa § 132 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

12. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu